

Vogelringstation Schiermonnikoog

**Verslag activiteiten 2015
voor CCWO**

Verslag veldwerk 2015

Inleiding

In 2015 zijn de activiteiten van het Vogelringstation Schiermonnikoog in de onderzoeksopzet voortgezet:

1. Tussen eind juli en eind november is voor de langlopende monitoring van de najaarstrek op de ringbaan in het Groene Glop vrijwel dagelijks gevangen.
2. In het voorjaar is in het kader van het Constant Effort Site (CES) project van het Vogeltrekstation gevangen op de ringbaan in het Groene Glop om meer inzicht te krijgen in de lokale broedvogelpopulatie. Gekoppeld hieraan zijn de broedvogels van de ringbaan gekarteerd.

Het onderzoek in het najaar in het Groene Glop maakt deel uit van een langjarig monitoringonderzoek. In 2015 zijn in totaal 8.313 vogels gevangen. Hiervan zijn er 6.317 geringd, 1.953 betreffen eigen ringcontroles, 30 zijn controles van elders in Nederland geringde vogels en 13 zijn controles van buitenlandse ringen.

Najaarsvangsten Groene Glop

Op 24 juli is begonnen met het opbouwen van de vangbaan en vanaf 26 juli is vrijwel dagelijks gevangen. De eerste vogel was een terugvangst van een Zwartkop man. Een Koolmees was de laatste vangst van 2015. Een overzicht van de ringvangsten in het Groene Glop staat in appendix 1. Opvallend was het grote aantal Bladkoningen dat dit seizoen werd gevangen. De teller bleef uiteindelijk stilstaan op 44 stuks. De eerste vangst van een Siberische Boompieper en een Ringmus! waren bijzonder. De Pallas' Boszanger, twee Draaihalzen en een Bepflijster blijven voor ons ringstation leuke vangsten.

Voorjaarsonderzoek

Sinds 2005 worden ook in het voorjaar vogels gevangen in het Groene Glop. Het doel van deze vangsten is om meer te weten te komen over de lokale broedvogels: hoe plaatstrouw zijn deze vogels en tot hoelang verblijven ze in het najaar in het Groene Glop. Aanvullend kunnen deze gegevens op de lange duur inzicht geven over jaarlijkse fluctuaties in overleving en broedsucces. Er wordt sinds 2012 gewerkt volgens het CES-protocol van het Vogeltrekstation waarbij getracht wordt om met een regelmatige tussenpoos van 1-2 weken te vangen. Om de broedvogels en hun jongen te ontzien wordt maar gedurende een beperkt deel van de dag gevangen en wordt de vangspanning over het gebied verspreid zodat per periode niet vaker dan twee keer op dezelfde plek wordt gevangen. Naast het vangen van vogels wordt ook een broedvogelkartering uitgevoerd.

Ook in 2015 is het Groene Glop door de vogelringers op broedvogels geïnventariseerd tijdens de CES-periodes. Een overzicht van deze inventarisaties gedurende de afgelopen elf jaar is weergegeven in tabel 1. In totaal zijn in 2015 145 territoria vastgesteld, een voorlopig maximum in de reeks van tellingen. Met name standvogels en korte afstandstrekken, zoals Winterkoning, Roodborst, Merel, Koolmees en Vink hadden een goed jaar, vermoedelijk door goede overleving in de voorafgaande zachte winters. Daarnaast deden enkele Afrika-trekken het ook goed, zoals de Fitis en Spotvogel. Als leuke broedvogel was de Wielewaal aanwezig.

Het jaarlijkse onderhoud dat gepleegd wordt m.b.t. vogels van riet en/of struweel lijkt voor die soorten gunstig. Zo worden jaarlijks Blauwborsten vastgesteld, blijft het aandeel Kleine Karekiet gelijk en wordt jaarlijks ten minste één territorium van de Rietzanger vastgesteld. Ook Fitis, Tuinfluiter en de kritische Spotvogel houden van dit habitatype en komen jaarlijks in hoog aandeel voor. De hoge dichtheid van Houtsnip, Gekraagde Roodstaart en Grauwe Vliegenvanger zijn tevens karakteristiek voor de ringbaan. Zij komen voor in het natte elzenbroekbos. De uitkomsten van deze kartering zijn onderdeel van de Sovon-inventarisatie en worden toegevoegd aan NDB van NM.

Tabel 1. Territoria van broedvogels in het Groene Glop over de jaren 2005-2015.

Soort	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Havik	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0
Wilde Eend	1	2	1	2	1	1	1	0	0	0	1
Fazant	3	6	4	4	4	4	3	3	2	2	3
Houtsnip	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Houtduif	4	4	3	5	4	5	4	4	5	4	2
Koekoek	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Grote Bonte Specht	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Boompieper	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Graspieper	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Witte Kwikstaart	1	1	1	1	1	1	0	0	1	2	1
Winterkoning	12	11	14	13	13	8	10	11	16	14	14

Heggenmus	3	2	3	2	3	3	3	4	3	4	4
Roodborst	4	3	4	2	2	2	3	2	3	4	8
Gekraagde Roodstaart	3	1	1	2	4	5	5	6	4	4	4
Blauwborst	0	1	0	0	1	2	1	1	2	2	2
Merel	6	8	8	7	6	6	5	7	8	6	8
Zanglijster	2	1	2	3	1	2	2	2	4	4	3
Rietzanger	2	2	2	0	1	2	2	1	3	1	1
Sprinkhaanzanger	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Bosrietzanger	1	1	1	3	2	1	2	1	0	2	1
Kleine Karekiet	6	7	6	5	6	6	7	8	5	7	5
Spotvogel	5	7	5	5	5	4	5	6	5	5	6
Braamsluiper	2	2	2	2	2	1	2	1	0	1	1
Grasmus	1	1	2	3	1	1	2	2	1	1	2
Tuinfluit	3	4	3	6	5	6	4	5	6	4	6
Zwartkop	4	7	4	5	7	7	4	6	10	7	6
Fluit	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Tjiftjaf	8	8	7	9	8	12	11	8	9	7	9
Fitis	14	16	15	18	25	13	14	14	15	16	17
Grauwe Vliegenvanger	2	3	3	5	3	3	3	5	3	4	4
Staartmees	2	3	1	2	3	2	2	3	2	1	1
Pimpelmees	2	1	1	1	2	5	3	4	4	4	4
Koolmees	2	2	2	2	2	2	4	7	5	6	7
Wielewaal	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
Boomkruiper	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0
Vink	6	4	4	4	6	8	7	7	9	8	9
Groenling	4	2	2	2	2	4	3	3	2	2	4
Kneu	0	2	0	2	1	1	1	1	1	0	0
Putter	3	2	2	1	2	2	2	4	3	2	4
Sijs	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Kleine Barmsijs	3	1	1	1	3	3	3	6	4	3	4
Appelvink	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Rietgors	0	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0
Aantal territoria	113	120	110	125	132	128	124	141	140	132	145

Educatie

In het afgelopen jaar zijn in samenwerking met het Bezoekerscentrum tijdens de najaarstrek iedere zondag- en woensdagmiddag excursies gegeven. In het Groene Glop is voorlichting gegeven aan belangstellende toeristen, de scholen op Schiermonnikoog zelf, leden van jeugdbonden en vogelwerkgroepen en andere passanten over de vogeltrek en het belang van Schiermonnikoog voor de trekvogels (tabel 2). Dit jaar zijn we ook weer gastheer geweest voor een certificeringbijeenkomst van het Vogeltrekstation

Tabel 2. Aantal excursiedeelnemers in het Groene Glop in de jaren 2005-2015.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
via bezoekerscentrum											
volwassenen	113	96	124	234	189	275	196	209	185	179	222
kinderen	15	14	16	51	3	45	35	46	58	37	36
overige groepen	onbekend	onbekend	ten minste 48	ten minste 15	ten minste 49	ten minste 125	ten minste 130	ten minste 90	ten minste 50	ten minste 107	ten minste 99

Vooruitblik op seizoen 2016

In het Groene Glop zetten wij de monitoring vooralsnog in ongewijzigde vorm volgens het vaste protocol voort. Het waterschap is momenteel met ingrijpende activiteiten bezig. Mogelijk gaat dit invloed krijgen op onze activiteiten. Wij beraden ons op dit moment of en hoe we daarop gaan reageren met ons monitoringonderzoek.

Onze activiteiten zijn te volgen in het dagelijks bijgehouden logboek op www.vogelringschier.nl.

Appendix 1. Overzicht van alle nieuw-geringde vogels in het Groene Glop 2005 – 2015

Soort	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Appelvink	0						1		1		
Baardman		5	1	1	1				1		
barmsijs sp.	11		3			1	6	9	1		
Beflijster		1			1						1
Bladkoning	28	2	10	29	1	3	20	14	5	12	44
Blauwborst		4	3	5	13	7	4	6	8	12	14
Blauwstaart				1							
Blauwe Kiekendief		1									
Boerenzwaluw	11	18	17	26	8	16	5	11	10	21	21
Bokje			1					1			
Bonte Vliegenvanger	27	18	38	54	10	55	14	16	14	23	14
Boomkruiper	6	7	10	17	18	10	12	10	5	1	12
Boompieper	4	9	9	5	3	7	5	2	5	5	3
Bosgors				1					1		
Bosrietzanger		16	4	12	10	11	2	2	2	3	5
Braamsluiper	60	61	46	75	53	109	43	35	22	41	32
Bruine Boszanger						1					
Buidelmees			1		3	2					
Buizerd	5	1	2	5	7	2	2	2	3	3	
Draaihals	1	1	2			4	1	1		1	2
Dwerggors				1			2	1		1	
Ekster	2										
Fazant			1	1						1	
Fitis	951	592	1145	744	592	949	486	394	489	542	307
Fluiter	2				2	6	3	1		3	2
Gaai								1			
Geelgors			1							1	
Gekraagde Roodstaart	31	16	57	57	43	96	33	28	45	50	35
Gele Kwikstaart	1										1
Goudhaan	746	77	212	356	115	273	46	253	28	318	677
Goudplevier								1			
Grasmus	33	40	22	26	44	75	59	17	31	61	35
Graspieper	4	2			3		3		1	1	3
Grauwe Fitis						1					
Grauwe Vliegenvanger	12	36	25	18	18	55	8	14	25	49	20
Groenling	16	16	26	1	32	6	16	13	15	21	11
Grote Barmsijs	156	4	5	14		18	3	1	6	1	
Grote Bonte Specht	11	4	7	6	6	10	3	20	15	6	8
Grote Gele Kwikstaart		1	1	4			1				
Grote Goudvink	3		1			2					1

Soort	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sijs	76	113	119	113	35	778	3	50	255	245	446
Sperwer	4	5	20	11	7	6	9	8	9	6	6
Sperwergrasmus	1			1	1	3		1		1	
Spotvogel	45	5	29	45	65	116	32	30	38	89	30
Spreeuw	19	8	6	2	5	5		7	3	2	3
Sprinkhaanzanger	8	6	5	7	5	21	7	4	5	5	4
Staartmees	102	131	46	100	74	117	47	62	50	69	153
Taigaboomkruiper	3		1		1	1					3
Tapuit		1	1			1					2
Tjiftjaf	304	171	278	319	390	578	412	392	258	464	427
Tjiftjaf <i>spp abietinus</i>		1		3			2				
Tjiftjaf <i>spp tristis</i>		1			1	3				5	
Torenavalk									1	1	
Tuinfluitier	116	206	88	179	95	264	85	85	63	116	60
Velduil			1								
Vink	593	441	245	274	638	866	201	172	404	337	216
Vuurgoudhaan	8		26	24	26	18	5	21	12	26	39
Waterhoen	1	4	8	2	2			9	2		3
Waterral	142	340	154	122	220	88	121	792	357	844	316
Watersnip		1	2			1	3	1	1	1	
Wielewaal		1									
Wilde Eend			1				1				
Winterkoning	206	146	88	112	135	102	126	126	97	145	143
Wintertaling			2							1	
Witgat			2	3	2					1	4
Witkopstaartmees						5					
Witsterblauwborst						2	3	1		3	2
Witstuitbarmsijs						1					
Witte Kwikstaart	2					2	2		1		1
Zanglijster	160	250	232	335	170	451	285	219	164	201	258
Zilvermeeuw				1	2						
Zwarte Kraai		1	1	2			1	1		1	1
Zwarte Mees	32		7	27							12
Zwarte Roodstaart	1	2	1	1		2	3		1	1	4
Zwartkop	667	1159	234	1071	572	983	769	278	355	851	429
totaal	6.947	7.243	7.129	7.836	6.279	11019	5.501	5.665	4.752	6.204	6.317
aantal (s)sp	66	67	80	68	63	74	66	66	65	68	72